

VLAAMSCH EN VRIJ, geïllustreerd weekblad (1893-'97), gesticht te Brussel en gedurende twee jaar geleid en in eigen beheer uitgegeven door Johan Ramaekers, die het blad het tegelijk bescheiden en strijdvaardig motto „Als ic can. Omdat ic Vlaeminc ben” meegaf.

Ondanks de mooie lithografische platen van Willem Bataille bleef de presentatie volks. Het blad wilde immers op een bevattelijke manier Vlaams artistiek en politiek nieuws onder het volk verspreiden en zijn kolommen openstellen voor alle overtuigde Vlamingen, „verdedigers onzer taalbelangen alleen”, die er met essays of scheppend werk de verheffing van het Vlaamse volk wilden nastreven. Typisch voor Vlaamsch en Vrij zijn daarom ook de van de tweede helft van de eerste jaargang af tot het eind toe regelmatig verschijnende artikelen op de voorpagina, Onze Mannen, waarin beroemde Vlaamse figuren uit de toenmalige actualiteit bij het publiek werden ingeleid.

Onder de medewerkers van de eerste twee jaargangen noemen we : E. en Laura Hiel, L. Buyst, H. Melis, R. Stijns, Edm. de Geest, L. Opdebeek,

Th. Coopman, F. Stockmans, D. Wattez, Cam. Huysmans, E. T'Sjoen, P. van Langendonck, V. Ressler en zelfs Karel van de W. estijne.

Begin 1895 werd de redactie overgenomen door Lode Opdebeek, die het blad van Antwerpen uit verspreidde, het motto weglief er het geheel een hoofdzakeijk culturele allure gaf. Voortaan was Vlaamsch en Vrij een geïllustreerd weekblad, gewijd aan kunst, letteren en wetenschap, dat behalve de strijd voor de Vlaamse belangen vooral de „ondersteuning der jonge Zuid-Nederlandsche letterkunde op elk gebied en van elke richting” beoogde. Tot de jonge auteurs die op die manier aan bod kwamen, behoorde o.m. Stijn Streuvels, die er met zijn talrijke bijdragen de aandacht van de Van Nu en Straksers trok. Na opnieuw twee jaar verloor Vlaamsch en Vrij zijn creatief elan. Het werd opnieuw wat het oorspronkelijk was : een informatief blad met nog enig cultureel nieuws, maar waarin vooral en steeds heftiger polemiserend, de Vlaamse strijd centraal stond. Het laatste nummer (jg. V, nr. 16) verscheen op 25 april 1897. Hoofdredacteur was nog steeds Lode Opdebeek; de directie berustte bij August Monet.

LAETITIA JANSSEUNE